

שינוי מקום וחיובי המצוות בפורים

מקורות הדין

המשנה מחלקת בין זמן הקריאה של הכרכין המוקפים לבין זמן הקריאה בערי הפרזים

1. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ב עמוד א

משנה. מגילה נקראת.... כרכין המוקפין חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר, כפרים ועיירות גדולות קורין בארבעה עשר.

המשנה תולה את דין הנוסע ממקום למקום בשאלה אם 'עתידי' לחזור למקומו

2. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יט עמוד א

משנה. בן עיר שהלך לכרך ובן כרך שהלך לעיר, אם עתיד לחזור למקומו - קורא כמקומו, ואם לאו - קורא עמה...

רבא קובע שמעמדו של הנוסע נקבע לפי לילי ארבעה עשר. אך לא מוכרח בלשונו האם קביעה זו מתייחסת דווקא לפרוץ בן יומו או גם למוקף בן יומו

גמרא. אמר רבא: לא שנו אלא שעתידי לחזור בלילי ארבעה עשר, אבל אין עתיד לחזור בלילי ארבעה עשר - קורא עמה. אמר רבא: מנא אמינא לה - דכתיב על כן היהודים הפרזים הישבים בערי הפרוזות, מכדי כתיב היהודים הפרזים, למה לי למיכתב הישבים בערי הפרוזות? הא קמשמע לן: דפרוז בן יומו נקרא פרוז.

אשכחן פרוז, מוקף בן יומו מנא לן? - סברא הוא, מדפרוז בן יומו קרוי פרוז - מוקף בן יומו קרוי מוקף.

היום הקובע לחיוב

הבנת רש"י שהמועד הקובע של ליל ארבעה עשר הוא דווקא למי שהלך לעיר. אמנם למי שהלך לכרך המועד הקובע הוא ליל חמישה עשר.

ומשמע בדברי רש"י שדנים בתנאי שבו מקבל חיוב של המקום אליו הולך וממילא תלוי בהמצאותו שם בזמן החיוב

3. רש"י מסכת מגילה דף יט עמוד א

לא שנו - דבן כרך שהלך לעיר ועתידי לחזור למקומו קורא בחמשה עשר ולא בארבעה עשר.

אלא שעתידי לחזור בליל ארבעה עשר - אם קודם עמוד השחר יצא מן העיר, הוא דקתני שאינו צריך לקרות עמה בלילי ארבעה עשר, אף על פי שעודנו שם, הואיל וביום לא יהיה שם - אין זה אפילו פרוז בן יומו.

אבל אין עתיד - לצאת משם בלילה, דהשתא הוי פרוז לאותו יום אף על פי שעתידי לחזור למחר ליום (אחר) + מסורת הש"ס: [אחד] - נקרא פרוז, וקורא עמה בין בלילי ארבעה עשר בין בארבעה עשר,

והוא הדין לבן עיר שהלך לכרך, אם עתיד לחזור בלילי חמשה עשר, שלא יהא שם ביום חמשה עשר - לא הוי מוקף ליומו, וקורא בארבעה עשר כחובת מקומו ואף על פי שהוא בכרך, אבל אין עתיד לחזור בלילי חמשה עשר - אין צריך לקרותה בארבעה עשר, וממתין וקורא עמה, אף על פי שסופו לחזור לאחר זמן.

לרא"ש ליל ארבעה עשר קובע גם להולך לדרך ולהבנתו דנים בתנאי שנעקר ממנו חיוב מקומו הראשון וממילא קונה חיוב כרך.

וחומר אם יש בהלך לעיר שבנוסף לכוונה צריך גם מציאות משא"כ בהלך לדרך שהכל הולך אחר כוונתו.

4. רא"ש מסכת מגילה פרק ב סימן ג

מיהו לישנא דהש"ס משמע דרבא קאי אכולה מתני' וכן מוכח בירושלמי ויש ליישב דברי רבא אכולה מתני' וכמו שמועיל לבן כרך להיות כבן עיר כשעמד שם ליל ארבעה עשר ומקצת היום שהוא זמן קריאתה של בני העיר וחלה עליו חובת קריאתה.

כמו כן מועיל לבן עיר שהלך לדרך ועמד שם עד מקצת יום י"ד כיון שבזמן חיוב קריאת בני מקומו אינו עמהם נסתלק מעליו חובת קריאת אנשי מקומו ונכלל עם בני הכרך להתחייב בזמן קריאתו וקרינת ביה מוקף בן יומו כיון שהוא בכרך בזמן קריאת בני עירו ונסתלק מעליו חובת מקומו הקוראים ביום י"ד וקרינת ביה מוקף בן יומו ואם יחזור לעירו יקרא ביום ט"ו.

הרמב"ם סובר כר"ף שדעתו ביציאה קובעת. ותולה במה שהתכוין לעשות ב'זמן הקריאה'. אמנם לא ברור זמן הקריאה של מי

5. רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק א הלכה י

בן עיר שהלך לכרך ובן כרך שהלך לעיר אם היתה דעתו לחזור למקומו בזמן קריאה ר"ל בזמן קריאת המקום שהוא בו עתה. מגיד משנה. ונתעכב ולא חזר קורא כמקומו, ואם לא היה בדעתו לחזור אלא אחר זמן הקריאה קורא עם אנשי המקום שהוא שם.

הראשונים הסבירו דברי הרמב"ם כדברי רש"י שהזמן הקובע שונה בין יצא לעיר לבין יצא לדרך. כלומר שהבינו שמדובר בזמן הקריאה במקום אליו הולך

6. בית יוסף אורח חיים סימן תרפח אות ה ד"ה בן עיר

ודברי הרמב"ם (פ"א ה"א) סתומים ופירשם הרב המגיד כדברי רש"י שכתב שתלוי בזמן הוכן פירש הר"ן (ו. ד"ה גמ' אמר רבא) ג"כ דברי הר"ף

הכרעת הדין לפי כוונה או מציאות

הרא"ש מדייק כר"ף שזמנים אלה נקבעים על פי דעתו בזמן היציאה מביתו

7. רא"ש מסכת מגילה פרק ב סימן ג

הרב אלפס כתב 'ולא שנו אלא שעתידי לחזור בלילי ארבעה עשר ונתעכב ולא חזר' ואשמועינן שהדבר תלוי בכוונתו בשעה שיצא מביתו אם היה בדעתו להיות לילי י"ד בביתו הרי הוא כמקומו אף אם נתעכב שמה.

וכן משמע בלשון הרמב"ם שכתב 'ונתעכב ולא חזר'

הר"ן סובר שדעתו של האדם בליל י"ד היא הקובעת בין להליכה לעיר ובין להליכה לדרך

8. הר"ן על הרי"ף מסכת מגילה דף ו עמוד ב

ומדפרוז בן יומו נקרא פרוז מוקף בן יומו נקרא מוקף וכו'. כלומר דבבן עיר שהלך לדרך נמי אמרי' שאם היה דעתו בליל י"ד לחזור למקומו בליל ט"ו לא יהא נעשה מוקף בן יומו וקורא באותה העיר עצמה ב"ד בלילה וביום י"ד כמקומו אבל אם דעתו בליל ארבעה עשר להתעכב שם ליל ט"ו וקצת מן היום אינו צריך לקרות בליל י"ד וביום י"ד אלא ממתין עד ט"ו וקורא עמהם דכי היכי דפרוז בן יומו נקרא פרוז ה"נ מוקף בן יומו נקרא מוקף.

המשנ"ב מכריע כרא"ש שתלוי בכוונתו ביציאה מביתו לגבי מיקומו בעה"ש. ועל פי קריאת המקום אליו הולך. ובהולך לעיר כתב שישה בעיר בפועל בעה"ש.

החזו"א מסביר בדעת הרא"ש כדברי הר"ן

9. חזון איש מועד סימן קנב אות ו ד"ה שם ואשמעינן

שם בדברי הרא"ש ואשמעינן דהדבר תלוי בכוונתו בשעה שיצא מביתו כו' אין כונת רבנו דאף אם נשתנתה דעתו קדם כניסת ליל י"ד לא אזלינן בתר דעתו בכניסת ליל י"ד דזה אין סברא כלל דמחשבתו בי"ג תהא עדיפא ממחשבתו בכניסת י"ד ועוד אם יצא לפני שנה נמי? ... אלא הרא"ש נקט דלא נשתנתה דעתו עד ליל י"ד וכ"ה בהדיא ברמב"ן ובר"ן דמחשבתו קדם כניסת ליל י"ד היא המכרעת ברמב"ן ור"ן הוזכר זה בבן עיר שהוא בכרך וה"ה בב"כ שהוא בעיר.

אמנם הרמ"ע (הובא בכה"ה תרפ"ה) כתב שבהולך לכרך נקבע דעתו בליל טו.

הר"ה סובי שהלך הולך אחרי המציאות בפועל ואין לכוונה המקדימה השפעה

10. המאור הקטן על הר"ף מגילה ו ב

מתנא' בן עיר שהלך לכרך וכו' כתב הר"ף ז"ל בן עיר שהלך לכרך אמר רבא לא שנו אלא שעתיד לחזור בליל י"ד ונתעכב ולא חזר וכו' ולא נתבררו לנו דבריו בזה מאי עתיד ומאי נתעכב? אם חזר חזר, ואם לא חזר לא חזר! ועכוב כזה מאן דכר שמייה?

סיכום שיטות הראשונים

כמה מחלוקות בשיטות הראשונים:

א. האם הדין נקבע לפי כוונתו או לפי מיקומו בפועל.

• דעת רוב הפוסקים נעשית אחר כוונתו: רי"ף, רא"ש, ר"ן רמב"ם (ע"פ מ"מ).

• דעת הר"ה שנעשית על פי מציאותו בפועל.

ב. לסוברים שתלוי בדעתו מתי נבדקת דעה זו

• רא"ש - דעתו ביציאה מביתו.

• ר"ן (ו א. הובא בב"י) בהבנת הר"ף⁸ - דעתו בליל י"ד.

ג. האם הזמן הקובע של ההולך לכרך שונה מזה של ההולך לעיר

• דעת רוב הפוסקים שהזמנים שונים. ההולך לעיר תלוי בכוונתו לגבי ליל יד וההולך לכרך תלוי בכוונתו לגבי ליל טו: רש"י, רמב"ם למ"מ, רי"ף לר"ן

• דעת הרא"ש שלכולם נקבע הדין לפי כוונתם לגבי מקומם בליל יד.

הכרעת השו"ע

השו"ע פסק כדברי הרמב"ם ומסתמא כהסבר המ"מ בדבריו שכוונתו האם להשאר במקומו החדש בזמן קריאתם היא הקובעת ושיש לחלק בין החלך לעיקר להלך לכרך

11. שו"ע אור"ח מגילה ופורים סימן תרפ"ח סעיף ה

בן עיר שהלך לכרך, או בן כרך שהלך לעיר, אם היה דעתו משנ"ב: בזמן יציאתו לחזור למקומו בזמן קריאה ונתעכב ולא חזר, קורא כמקומו; ואם לא היה בדעתו לחזור אלא לאחר זמן הקריאה של המקום אליו הלך, קורא עם אנשי המקום שהוא שם.

12. משנה ברורה סימן תרפ"ח

(יב) בן עיר שהלך לכרך וכו' - סעיף זה הוא לשון הרמב"ם ומפני שרבים מתקשים בסעיף הזה מוכרח אני להרחיב הדבור קצת ונבארו כפי מה שפירשוהו המגיד והכסף משנה וכן משמע מהגר"א. וצריכין אנו לידע שלשה דברים:

א. דאם הוא שייך לעיר הפרזות אפילו יום אחד קרוי פרוז וקורא בי"ד וכן אם הוא שייך למוקפין אפילו יום אחד קרוי מוקפ וקורא בט"ו

ב. זמן קריאה הוא העיקר ביום (אמנם לפוסקי ספרד אינו מוכרח) וכיון שהיה בערי הפרזות בהתחלת היום י"ד קורא בי"ד וכן כה"ג לענין מוקפין ביום ט"ו.

ג. זמן קריאה שכותב המחבר היינו זמן קריאת המקום שהוא בו עתה לא זמן שיצא משם.

ועתה נבאר את הסעיף כסדר בכל פרט בפני עצמו:

בן עיר שהלך לכרך אם היה דעתו בעת נסיעתו לחזור למקומו בזמן קריאה ר"ל בזמן קריאה של ט"ו דהיינו משהאיר היום לא יהיה שם כי יחזור משם קודם אור היום אף שלבסוף רואה שהוא מוכרח להתעכב שם גם על יום ט"ו מ"מ אינו נקרא בשם מוקפ וקורא ביום י"ד בהיותו בכרך.

אבל אם בעת נסיעתו לא היה בדעתו לחזור מן הכרך אלא לאחר זמן הקריאה דהיינו בבקר של ט"ו שאז כבר הוא זמן הקריאה אז חל עליו שם מוקפ וקורא עמהן ביום ט"ו ואפילו אם אח"כ חזר לעירו ביום ט"ו קורא שם אם לא קרא מתחלה בכרך.

ועתה נבאר הסעיף לענין אופן השני דהיינו:

בן כרך שהלך לעיר אם היה דעתו בעת נסיעתו לחזור למקומו בזמן קריאה דהיינו שיחזור משם בליל י"ד קודם שיאיר היום דהוא זמן קריאה ואף שלבסוף היה שנתעכב ולא חזר קורא כמקומו דהיינו ביום ט"ו.

אבל אם לא היה בדעתו בעת נסיעתו לחזור משם רק לאחר זמן קריאה דהוא ביום י"ד בבוקר חל עליו חובת הקריאה של העיר. וזה שאמר המחבר קורא עם אנשי המקום אשר הוא שם [וע"כ אף שחזר באותו יום ובא לכרך צריך לקרוא באותו יום י"ד דהוא נקרא פרוז בן יומן]

וכתב הט"ז דכ"ז דוקא אם היה שם בעיר בתחלת היום אבל אם חזר למקומו שהוא כרך קודם היום לא מועיל מה שחשב מתחלה להיות בעיר בעת קריאת העיר:

13. סיכום המשנ"ב תרפ"ח יב:

כשדעתו (בזמן נסיעתו) לחזור מהיעד קודם זמן החיוב שם בבוקר:

- קורא כמקומו הראשון בכל אופן.

כשדעתו להשאר ביעד:

- בהלך לכרך: קורא כמקומו החדש בכל אופן.
- בהלך לעיר: דווקא כשכפועל שהיה שם בזמן החיוב.

זמן הקריאה' ערב או בוקר

14. משנה ברורה סימן תרפח

זמן קריאה הוא העיקר ביום וכיון שהיה בעיר הפרזות בהתחלת היום י"ד קורא ב"ד וכן כה"ג לענין מוקפין ביום ט"ו.

15. שולחן ערוך הלכות מגילה ופורים סימן תרצב סעיף א

הקורא את המגילה מברך לפניה ג' ברכות: על מקרא מגילה, ושעשה נסים, ושהחיינו; וביום אינו חוזר ומברך: שהחיינו; הגה: וי"א דאף ביום מברך: שהחיינו (טור בשם ר"ת והרא"ש והמגיד), וכן נוהגין בכל מדינות אלו;

הגרמ"א (מקור עמ"ק קה) אול"צ (ד נד יד לענין אנוס לקרוא פ"א): לשו"ע קריאת לילה עיקר. גרמ"א שם: לכן 'זמן הקריאה' בו נקבעת שייכותו הוא צה"כ בליל י"ד כשהוא בעיקר או ליל ט"ו כשהוא בכרך.

סיכום שיטות הפוסקים בדרך החיוב

משנ"ב ברורה (תפר"ח יב): מתחייב בעיר אם התכוין בזמן היציאה מביתו לשהות שם בעה"ש של י"ד וכך עשה. ומתחייב בכרך אם התכוין בזמן היציאה מביתו לשהות שם בעלות השחר של יום ט"ו

הגרמ"א: מתחייב בעיר אם היה שם בצה"כ של ליל י"ד ובכרך אם היה שם בצה"כ של ליל ט"ו.

חזו"א (קנב ו' דינים העולים) **מנח"ש** (א כג יג) מתחייב בעיר אם בצה"כ של ליל י"ד התכוין לשהות שם בעלות השחר של י"ד. מתחייב בכרך אם בצה"כ של ליל י"ד התכוין לשהות בכרך בעלות השחר של ט"ו.

רמ"ע מפאנו (הובא בכה"ח תרפח ה) מתחייב בעיר אם היה שם בצה"כ של ליל י"ד ומתכוין להשאר בעיר עד עלות השחר. מתחייב בכרך אם היה שם בצה"כ של ליל ט"ו ומתכוין להשאר בכרך עד עלות השחר.

ילקו"י (תרפח ז) מתחייב בעיר אם מתכוין להיות שם בעה"ש של יום י"ד (אמנם לא פירט מתי נמדדת כוונתו) ואם שהה בירושלים כל י"ד וט"ו מתחייב בירושלים (שם סעיף י וזה מוסכם. אך לא פירט מה המינימום לתחייב בירושלים)

חיוב כפול או פטור ממגילה

16. תלמוד ירושלמי מסכת מגילה פרק ב הלכה ג

ר' בון בר חייה בעי בן עיר שעקר דירתו לילי חמשה עשר נתחייב כאן. ובן כרך שעקר דירתו בליל ארבע עשר נפטור מיכן ומיכן? (הניקוד על פי פירוש הפני משה שהרישא היא קביעה ורק הסיפא היא תמיהה)

כעין זה כתב הבה"ל לגבי בן עיר שהלך לכתוב שמתחייב שוב

17. ביאור הלכה סימן תרפח סעיף ה

ועיין בש"ג ובביאור הגר"א שהעתיקו דברי הירושלמי לדינא שבן עיר שעקר דירתו בליל ט"ו והלך לו לכתוב נתחייב כאן וכאן:

החזו"א מסביר שלשון הירושלמי יכולה להתפרש לשני צדדים ובכל אופן להלכה אינו מתחייב שוב בט"ו כשכבר קרא בי"ד

18. חזון איש סימן קנב אות ב

יר' פ"ב ה"ג רבב"ח בעי בן עיר שעקר דירתו בליל ט"ו נתחייב כאן וכאן וב"כ שעקר דירתו ליל ט"ו נפטור מכאן ומכאן לשון בעי משמש ירושלמי הרבה פעמים לשון החלטה וכן פירשוהו כאן הרמב"ן במלחמות והר"ן

והריא"ז ונראה דעקר דירתו בליל ט"ו נתחייב כאן וכאן. ונפטר כאן וכאן היינו שעקר דירתו סוף יום י"ד ובכניסת ליל ט"ו איננו כבר במקומו... ואפשר לפרש לשון הירושלמי רבב"ח בעי כו' בלשון קושיא למה לא אמרינן כן ולפי משנתנו משמע שאין אדם מתחייב לעולם ב' ימים ואין אדם נפטר לעולם מיום אחד.

ומ"מ קי"ל כן שאין מתחייב בט"ו כל שנתחייב בי"ד ואינו נפטר מט"ו אף שהלך משם

אמנם אם עבר דירה לירושלים מתחייב שוב

ובאותו כתב: ב"ע שנכנס לכרך בסוף י"ד ע"מ להיות על אחר האיר היום נעשה מוקף בן יומו וקורא בט"ו לילה ויום... ואמנם אם עקר דירתו דוקא הוא נמצא לב"ע שבא לכרך ביום י"ד ע"מ לחזור לעירו פטור אף אם דעתו להשתהה בט"ו בכרך ולכן לא יברך.

רמ"א סובר שבן הכפר מתחייב שוב כיון שבאמת זמן חיובו בי"ד אלא שהקלו עליו כשנמצא בכפר, אמנם אם נמצא בעיר חוזר חיובו המקורי. ודעת אב"י שאין הוא מתחייב שוב כיון שקרא בזמנו

19. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יט עמוד א

ואמר רבא: בן כפר שהקדים וקרא ליום הכניסה, ואחר כך הלך לעיר והיה שם לילי ארבעה עשר שהלך לעיר - בין כך ובין כך קורא עמהם אפילו עתיד לחזור וללכת משם קודם היום - קורא עמהם בלילה. מאי טעמא? האי כבני העיר בעי למקרי כל הפזים זמנם בארבעה עשר, בין כפרים בין עיירות, וזמן הוא דלקילו עלייהם להקדים ליום הכניסה, ורבנן הוא דאקילו על הכפרים כדי שישפיקו מים ומזון לאחיהם שבכרכין. הני מילי - כי איתיה בדוכתיה, אבל כי איתיה בעיר - כבני עיר בעי למקרי.

איתיביה אב"י: 'בן כרך שהלך לעיר - בין כך ובין כך קורא כמקומו'. בן כרך סלקא דעתך? באם עתיד לחזור תליא מילתא! אלא לאו - בן כפר עליו אומרת הבריתא שקורא כמקומו ולא כרבא! - ולא תרוצי מתרצת? תני: קורא עמהם.

האול"צ כותב שבן עיר שקרא בי"ד לכל הדעות כבר יצא ידי חובתו וממילא גם רבא יודה לאב"י שאין הוא קורא שוב. ואפשר שאם עבר דירה בקביעות מתחייב שוב.

20. שו"ת אור לציון חלק א - אורח חיים סימן מו

ולפי"ז בן עיר שיצא י"ח בעירו ביום י"ד, ואח"כ הלך לכתוב ע"מ להיות שם ליל ט"ו ויומו, יודה רבא לאב"י שבין כך ובין כך קורא כמקומו, כלומר שיצא כבר ידי חובה ביום י"ד ואינו מתחייב שוב בקריאתה.

ובירושלמי (מגילה פ"ב ה"ג) איתא: רבה בר בר חנה בעי, בן עיר שעקר דירתו בליל ט"ו נתחייב כאן וכאן, ובן כרך שעקר דירתו בליל ט"ו נפטור מכאן ומכאן, משמע לכאורה דפליג על הבבלי שהוכחנו לעיל שאינו מתחייב שנית, וא"כ לענין הלכה קי"ל כבבלי שנפטר בעירו ואין מתחייב שוב,

אבל אפשר לומר דלא פליגי, והירושלמי מיירי במי שעקר דירתו, היינו שעובר לגור בכרך באופן קבוע, לפיכך חייב פעם נוספת בכרך, אבל הבבלי מיירי במי שלא עקר דירתו, וצ"ע. ועיין מש"כ בזה הגרצ"פ פרנק זצ"ל בספרו מקראי קודש, (פורים סי' י"ט). (ונפק"מ גם בבן כרך שהולך לעיר שאם לא עקר דירתו לעיר לא נפטר מחיובו בכרך. אול"צ ד נה יא)

סיכום שיטות הפוסקים בחיוב כפול או פטור

חיוב כפול לבן עיר

אול"צ (א מו). **הרב פרנק** (קונטרס הפורים), **ילקו"י** (שם ט): כיון שיצא ידי חובת המצווה שוב אינו חייב בקריאה (אלא אם עקר דירתו לשם) **הליכות שלמה** (כ א): חוזר ומתחייב לקרוא בכרך בברכה. **אול"צ** (שם), **ילקו"י** (שם ט): רק אם עבר דירה לירושלים חוזר ומתחייב.

חיוב כפול לבן כרך

רמ"ע (שם). **הרב פרנק** (שם). **הלכ"ש** (ה). **חזו"א** (קנב ו' חזר): כיון שחזר למקומו שוב חוזר לקרוא בכרך בברכה ולא נעקר חיובו. **ערך השולחן** (הספדי תרפ"ה) יצא ולא קורא שוב. **ילקו"י** (תרפ"ח ט) **אור לציון** (שם) מספק יקרא ללא ברכה ולא יוציא אחרים (כה"ח ה. ילקו"י שם ט) וכן יקיים שם את שאר מצוות הפורים כמו בני הכרך (אול"צ ד נה י).

להפטר מהמצווה

היה בכרך בעלות השחר של י"ד ונסע לעיר על מנת לשהות בה בט"ו
- **רמ"ע** (שם). **שולחן שלמה כ ה**. **ילקו"י** (שם ח): נפטר לגמרי ממצוות הפורים כיון שלא התחייב בשום מקום. ודווקא אם החליט לצאת מהכרך קודם שחשיכה בליל ט"ו (שולחן שלמה שם)
- **אול"צ** (ד נה יא): אם עקר דירתו לעיר לגמרי נפטר מחיוב;
- **חזו"א** (קנב ו' ואם דעתו) כל שביל י"ד לא התכוין לקנות את חיוב הכרך נשאר בחיוב בני עיר.
ולכן יש להקפיד מאד שלא לנהוג כך מחשש שאדם יפסיד את מצוות הפורים.

הדרך לצאת מספקות בחיובי הפורים

הדרך לצאת מספק לבן כרך

להתחייב כבני העיר: יגיע לעיר קודם חשיכה של ליל י"ד על מנת להשאר שם עד לעלות השחר של יום ט"ו וכן יעשה בפועל, ובזה התחייב לכל הדעות לקרוא כבני העיר ונפטר מקריאה כבני כרך. **לבקר בעיר ולהשאר כבן כרך**: יגיע לעיר אחר חשיכה של ליל י"ד ויצא קודם עלות השחר. או שיגיע אחר עלות השחר ויהיה בכרך חזרה בשעת חשיכה.

הדרך להנצל מספק לבן עיר

להתחייב כבני הכרך: יגיע לכרך קודם ליל י"ד (מחשש לשיטת הרא"ש) בעל מנת להשאר שם על עלות השחר של יום ט"ו, וכך יעשה בפועל ובזה התחייב לכל הדעות לקרוא כבני הכרך ונפטר מחיוב קריאה כבני העיר. **לבקר בירושלים ולהשאר כבן עיר**: יגיע לירושלים אחר חשיכה של ליל ט"ו ויצא קודם עלות השחר. או שיגיע אחר עלות השחר של ט"ו.